

Тема: Россия и Европа в конце XVII

В.

§1

Алексей Михайлович Романов (1645-1676) – русский царь;

Фёдор III Алексеевич (1676-1782) – русский царь;

Мехмед IV (1648-1687) – турецкий султан;

Ян III Собеский (1674-1696) – король Речи Посполитой;

Леопольд I (1658-1705) – император Священной Римской империи;

Карл II (1665-1700) – испанский король;

Людовик XIV (1643-1715) – французский король;

Вильгельм III Оранский (1689-1702) – английский король и штатгальтер Нидерландов;

Август II Сильный (1697-1704; 1709-1733) – польский король и саксонский курфюрст.

1. Усиление османской угрозы в Европе.

1663 г. – вторжение турок в Венгрию
(вассал Австрии).

Австро-турецкая война (1663-1664).

1669 г. – принятие османского подданства
гетманом Правобережной Украины
Петром Дорошенко.

Речь Посполитая отвоёвывает земли
Правобережной Украины.

Польско-турецкая война (1672-1676).

2. Россия в борьбе с Турцией и Крымом.

Россия опасается укрепления Османской империи в Украине.

1676 г. – захват русскими войсками Чигирин (бывшая столица Богдана Хмельницкого) и изгнание оттуда гетмана Дорошенко.

Русско-турецкая война (1677-1681).

Август 1677 г. – осада турками Чигирин. Русско-украинские войска разбили турок и сняли осаду.

Летом 1678 г. 200-тысячная турецкая армия захватила Чигирин.

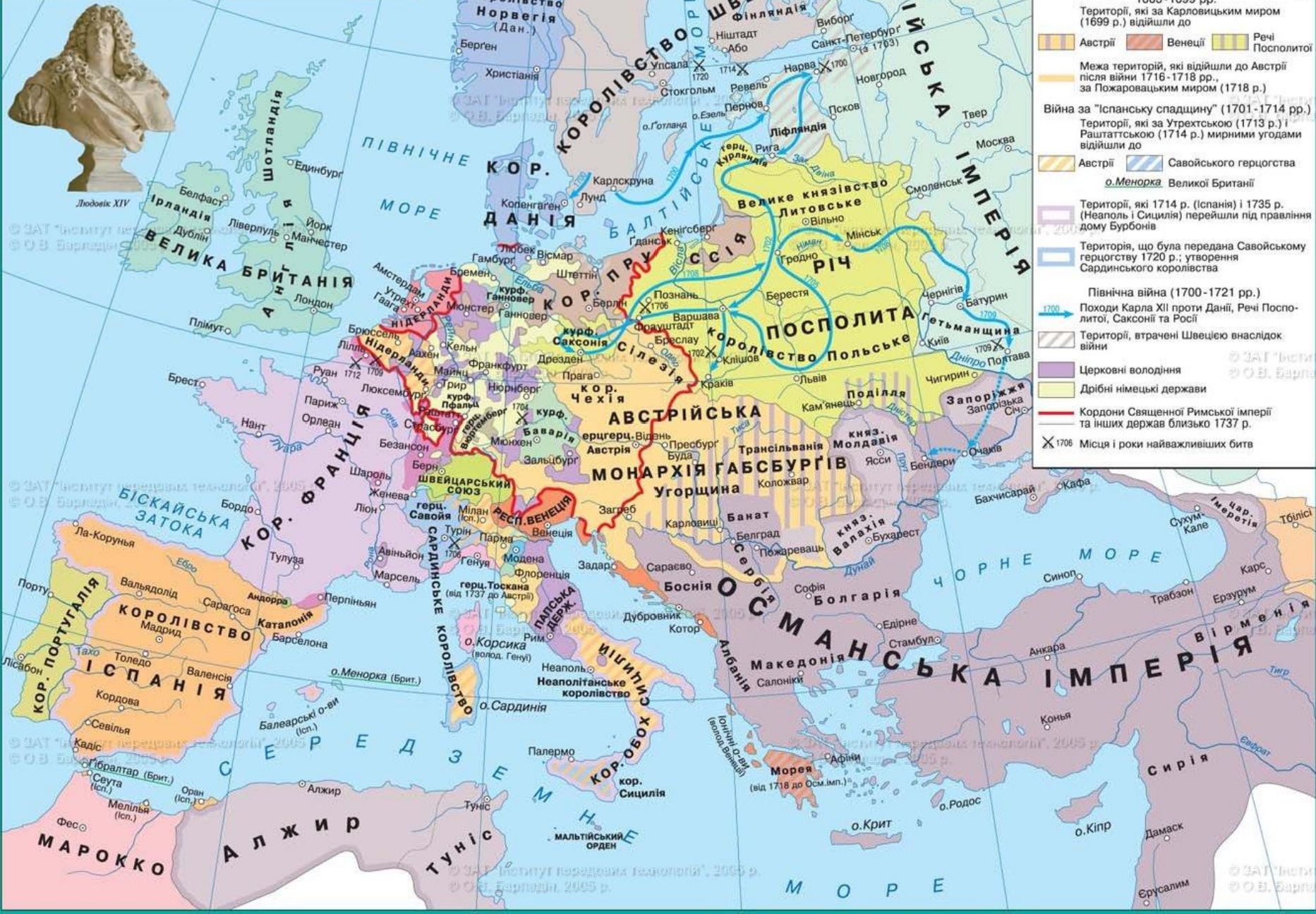
Турецкий султан *Мехмед IV* готовил поход в Австрию, поэтому был заинтересован в перемирии с Россией.

ЄВРОПА

в другій половині XVII — першій третині XVIII ст.

Людовік XIV

- Території, приєднані до Франції за правління Людовіка XIV (1643-1715 рр.)
- Віна Османської імперії проти "Священної ліги" (Австрія, Венеція, Річ Посполита, Росія) 1683-1699 рр.
- Території, які за Карловицьким миром (1699 р.) відійшли до
 - Австрії
 - Венеції
 - Речі Посполитою
- Межа територій, які відійшли до Австрії після війни 1716-1718 рр., за Пожаровацьким миром (1718 р.)
- Віна за "Іспанську спадщину" (1701-1714 рр.)
 - Території, які за Утрехтською (1713 р.) і Рашаттською (1714 р.) мирними угодами відійшли до
 - Австрії
 - Савойського герцогства
 - о. Менорка* Великої Британії
- Території, які 1714 р. (Іспанія) і 1735 р. (Неаполь і Сицилія) перейшли під управління до Бурбонів
- Територія, що була передана Савойському герцогству 1720 р.; утворення Сардинського королівства
- Північна війна (1700-1721 рр.)
 - Походи Карла XII проти Данії, Речі Посполитої, Саксонії та Росії
- Території, втрачені Швецією внаслідок війни
- Церковні володіння
- Дрібні німецькі держави
- Кордони Священної Римської імперії та інших держав близько 1737 р.
- X 1706 Місця і роки найважливіших битв

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

1681 г. – Бахчисарайский мирный договор
(перемирие на 20 лет). Условия договора:

- Турция признавала за Россией Левобережную Украину с Киевом;
- Турция и Крымское ханство не поддерживали Речь Посполитую против России (и др. противников);
- объявлялась «буферная зона» (нейтральная территория) на правом берегу Днепра, на которой нельзя держать войска ни одной из сторон;
- казаки могут беспрепятственно вести рыбные промыслы на Днепре и добычу соли, а также плавать до Чёрного моря;
- крымские и ногайские татары могут беспрепятственно кочевать в степях Украины по обе стороны Днепра.

3. Россия и Священная лига.

Лето 1683 г. – осада турками Вены (90 тыс. турок). На помощь осаждённой Вене пошла войска Священной Римской империи и Речи Посполитой во главе с польским королём *Яном III Собеским* (85 тыс. союзников).

12 сентября 1683 г. – битва под Веной (при Каленберге). Османские войска разгромлены.

Великая Турецкая война (1683-1699) – «Война Священной лиги».

1684 г. – создание Священной лиги (Священная Римская империя, Речь Посполитая, Венецианская республика, Мальтийский орден).

 GERMAN AND POLISH ARMIES
 OTTOMAN EMPIRE

THE BATTLE OF KAHLENBERG

12. Sept. 1683

0 1 2 km

gez. F. Urban

Союзники стремились привлечь Россию к союзу, чтобы открыть второй фронт против турок и оттянуть крымские войска на восток.

Русско-польская война (1654-1667).

1667 г. – Андрусовское перемирие (Россия получила Смоленск).

1686 г. – «Вечный мир» России и Речи Посполитой.

Условия договора:

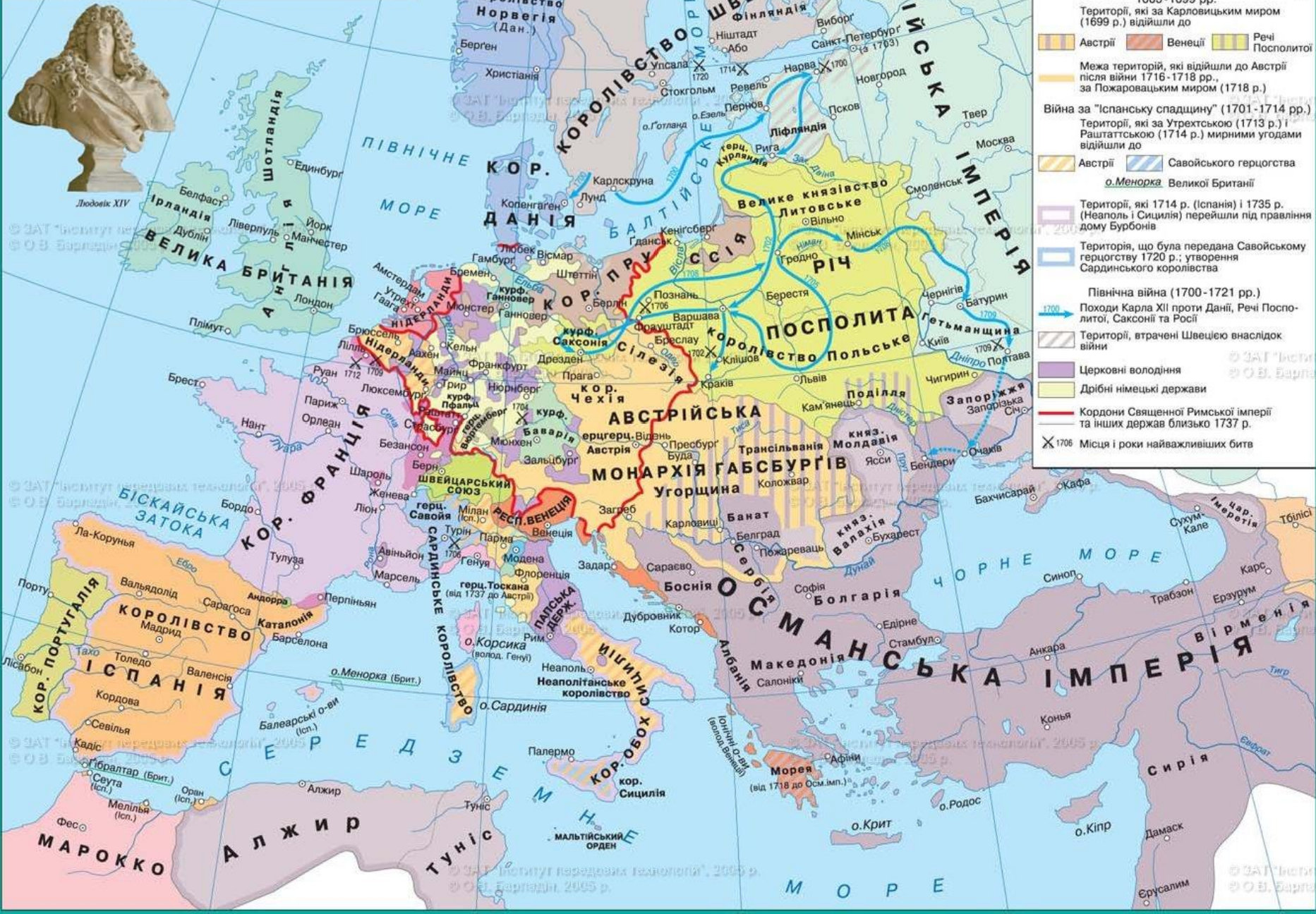
- Речь Посполитая признала права России на смоленские и черниговские земли, Левобережную Украину с Киевом и Запорожье;
- свобода вероисповедания православного населения Польши;
- Россия аннулировала договоры с Турцией и Крымом;
- присоединение России к Священной лиге и начало похода против Крымского ханства.

ЄВРОПА

в другій половині XVII — першій третині XVIII ст.

Людовік XIV

- Території, приєднані до Франції за правління Людовіка XIV (1643-1715 рр.)
- Війна Османської імперії проти "Священної ліги" (Австрія, Венеція, Річ Посполита, Росія) 1683-1699 рр.
- Території, які за Карловицьким миром (1699 р.) відійшли до
 - Австрії
 - Венеції
 - Речі Посполитої
- Межа територій, які відійшли до Австрії після війни 1716-1718 рр., за Пожаровацьким миром (1718 р.)
- Війна за "Іспанську спадщину" (1701-1714 рр.)
 - Території, які за Утрехтською (1713 р.) і Рашаттською (1714 р.) мирними угодами відійшли до
 - Австрії
 - Савойського герцогства
 - о. Менорка* Великої Британії
- Території, які 1714 р. (Іспанія) і 1735 р. (Неаполь і Сицилія) перейшли під управління до Бурбонів
- Територія, що була передана Савойському герцогству 1720 р.; утворення Сардинського королівства
- Північна війна (1700-1721 рр.)
 - Походи Карла XII проти Данії, Речі Посполитої, Саксонії та Росії
- Території, втрачені Швецією внаслідок війни
- Церковні володіння
- Дрібні німецькі держави
- Кордони Священної Римської імперії та інших держав близько 1737 р.
- X 1706 Місця і роки найважливіших битв

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

В 1687 г. войска Лиги отбили Буду (Венгрия), в 1688 г. освободили Белград, а в 1689 г. – всю Сербию. Венецианцы освободили Пелопоннес и Афины. Готовился поход на Константинополь (Стамбул).

Русские войска во главе с князем В. В. Голицыным начали наступление на Крымское ханство.

1687 г. – 1-й Крымский поход.

1689 г. – 2-й Крымский поход.

Крымские походы окончились неудачей для России, но оттянули силы турок от Европы.

Франция, окружённая владениями испанских и австрийских Габсбургов, была против укрепления Австрии.

4. Борьба Франции за господство в Европе.

Франко-испанская война (1635-1659).

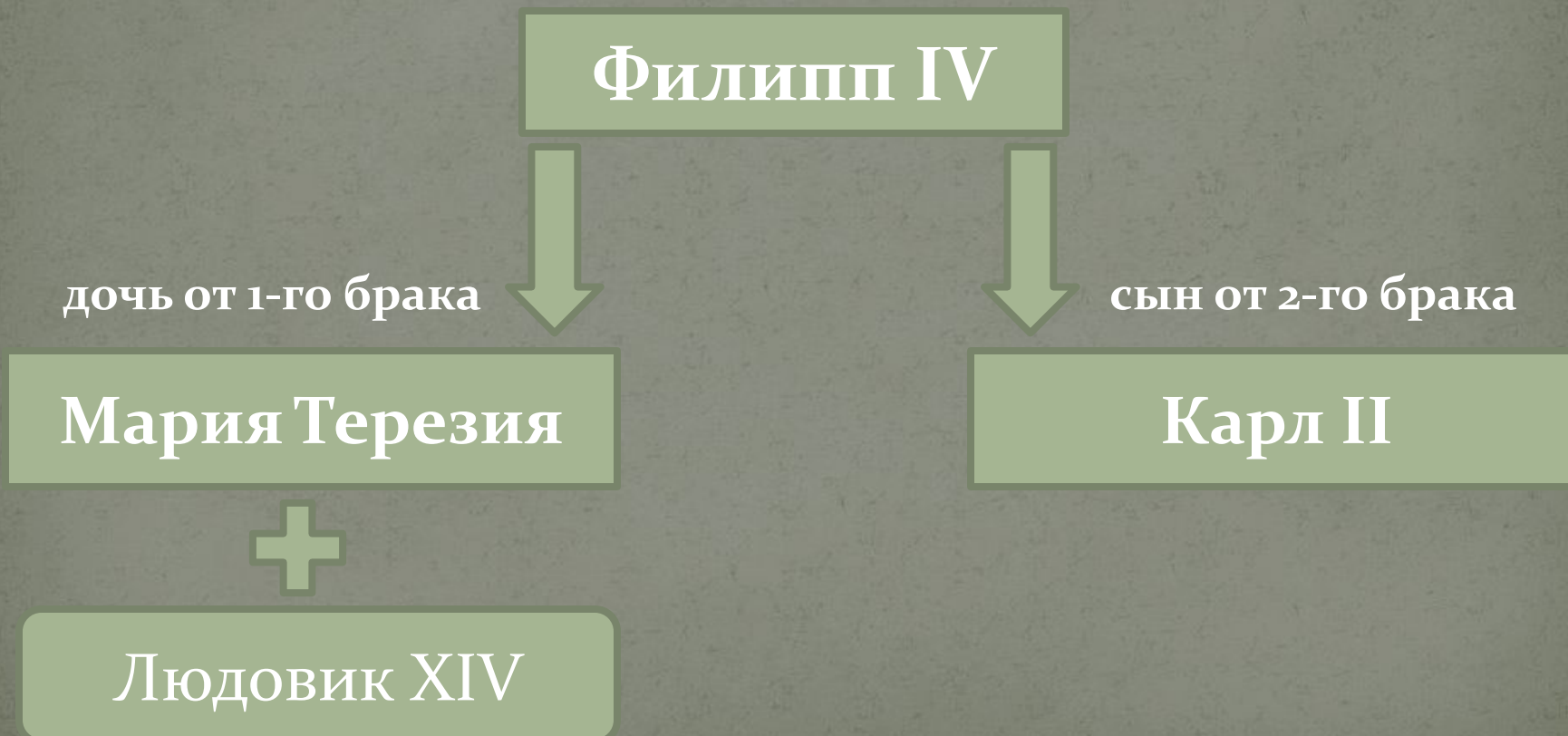
1659 г. – Пиренейский мир между Францией и Испанией. Французский король *Людовик XIV* женился на дочери испанского короля *Филиппа IV Марии Терезии*.

Филипп IV умер, и Людовик стал претендовать на Испанские Нидерланды (владения Марии Терезии) по *деволюционному праву*.

Карл II (сын Филиппа IV), ставший королём Испании, отказался уступать Франции.

Деволуционная война (1667-1668).

«Деволуционное право» – переход владений отца к детям от первого брака в случае заключения им второго брака.

Священная Римская империя остановила наступление на Стамбул после вторжения французских войск в Рейнскую область. Турки вернули себе Белград и всю Сербию.

Создана антифранцузская коалиция (Священная Римская империя, Испания, Швеция, Англия, Нидерланды, Савойя/Пьемонт).

Война Аугсбургской лиги (1688-1697).

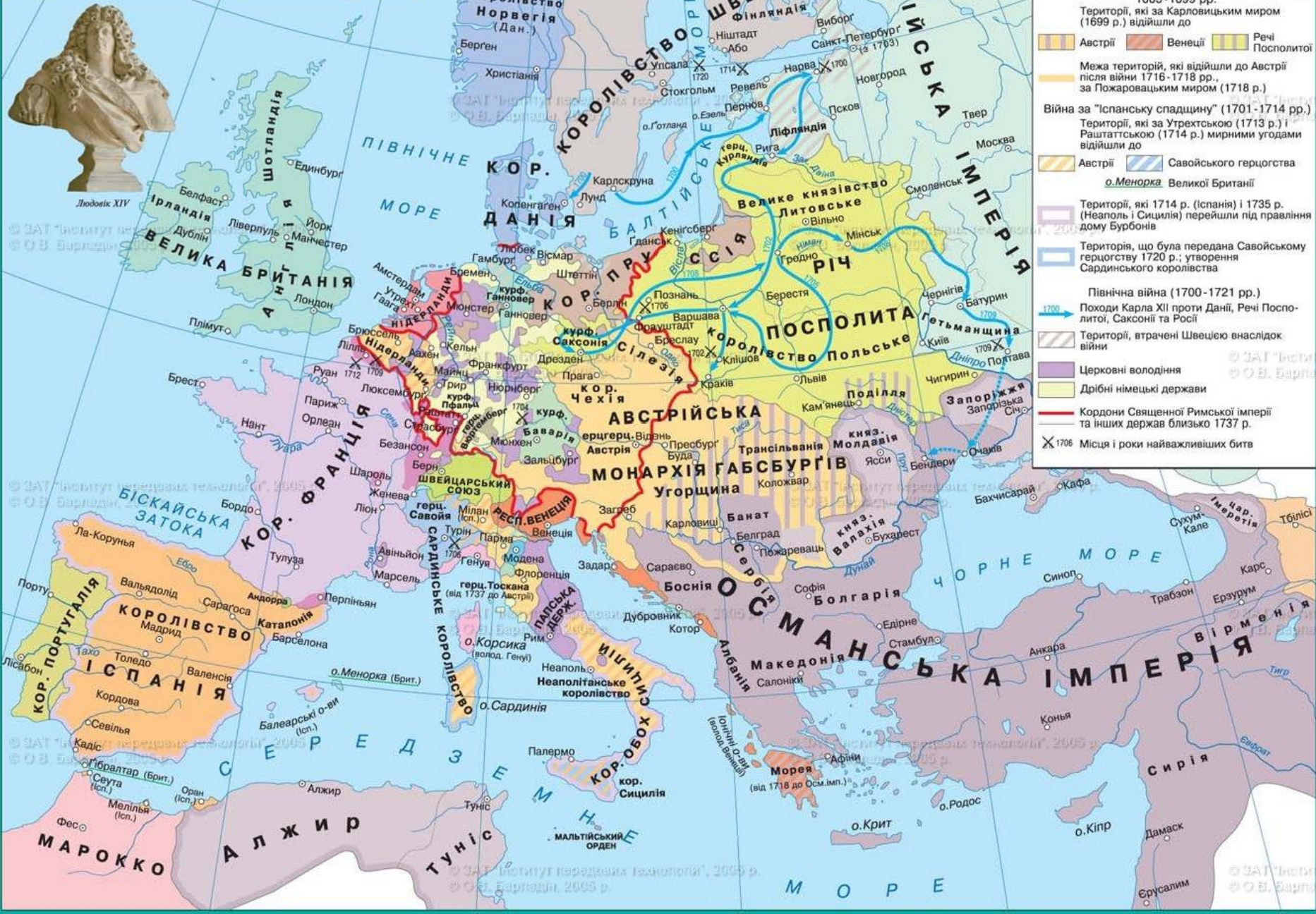
1697 г. – Рейсвейкский мир (Франция возвращала все захваченные земли).

ЄВРОПА

в другій половині XVII — першій третині XVIII ст.

Людовік XIV

- Території, приєднані до Франції за правління Людовіка XIV (1643-1715 рр.)
- Війна Османської імперії проти "Священної ліги" (Австрія, Венеція, Річ Посполита, Росія) 1683-1699 рр.
- Території, які за Карловицьким миром (1699 р.) відійшли до
 - Австрії
 - Венеції
 - Речі Посполитой
- Межа територій, які відійшли до Австрії після війни 1716-1718 рр., за Пожаровацьким миром (1718 р.)
- Війна за "Іспанську спадщину" (1701-1714 рр.)
 - Території, які за Утрехтською (1713 р.) і Раштаттською (1714 р.) мирними угодами відійшли до
 - Австрії
 - Савойського герцогства
 - о. Менорка* Великої Британії
- Території, які 1714 р. (Іспанія) і 1735 р. (Неаполь і Сицилія) перейшли під управління до Бурбонів
- Територія, що була передана Савойському герцогству 1720 р.; утворення Сардинського королівства
- Північна війна (1700-1721 рр.)
 - Походи Карла XII проти Данії, Речі Посполитої, Саксонії та Росії
- Території, втрачені Швецією внаслідок війни
- Церковні володіння
- Дрібні німецькі держави
- Кордони Священної Римської імперії та інших держав близько 1737 р.
- X 1706 Місця і роки найважливіших битв

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

5. Балтийский вопрос.

К кон. XVII в. Швеция контролировала всю Балтику.

Россия искала союзников для войны со Швецией за выход в Балтийское море.

После смерти Яна Собеского в Речи Посполитой разгорелась борьба за власть. Королём стал поддержанный Россией курфюрст Саксонии Август II.

Дания желала реванша после недавнего поражения в войне со Швецией.

1699 г. – антишведский союз (Северный союз): Россия, Саксония (+ Речь Посполитая), Дания.

Условия союзного договора: после победы над Швецией Лифляндия и Эстляндия переходят к Августу II; Ингрия и Карелия – к России; Голштейн-Готторпское герцогство – к Дании.

Союзниками Швеции выступили Англия и Нидерланды.

Северная война (1700-1721).

Франция вела общеевропейскую Войну за испанское наследство (1701-1714).

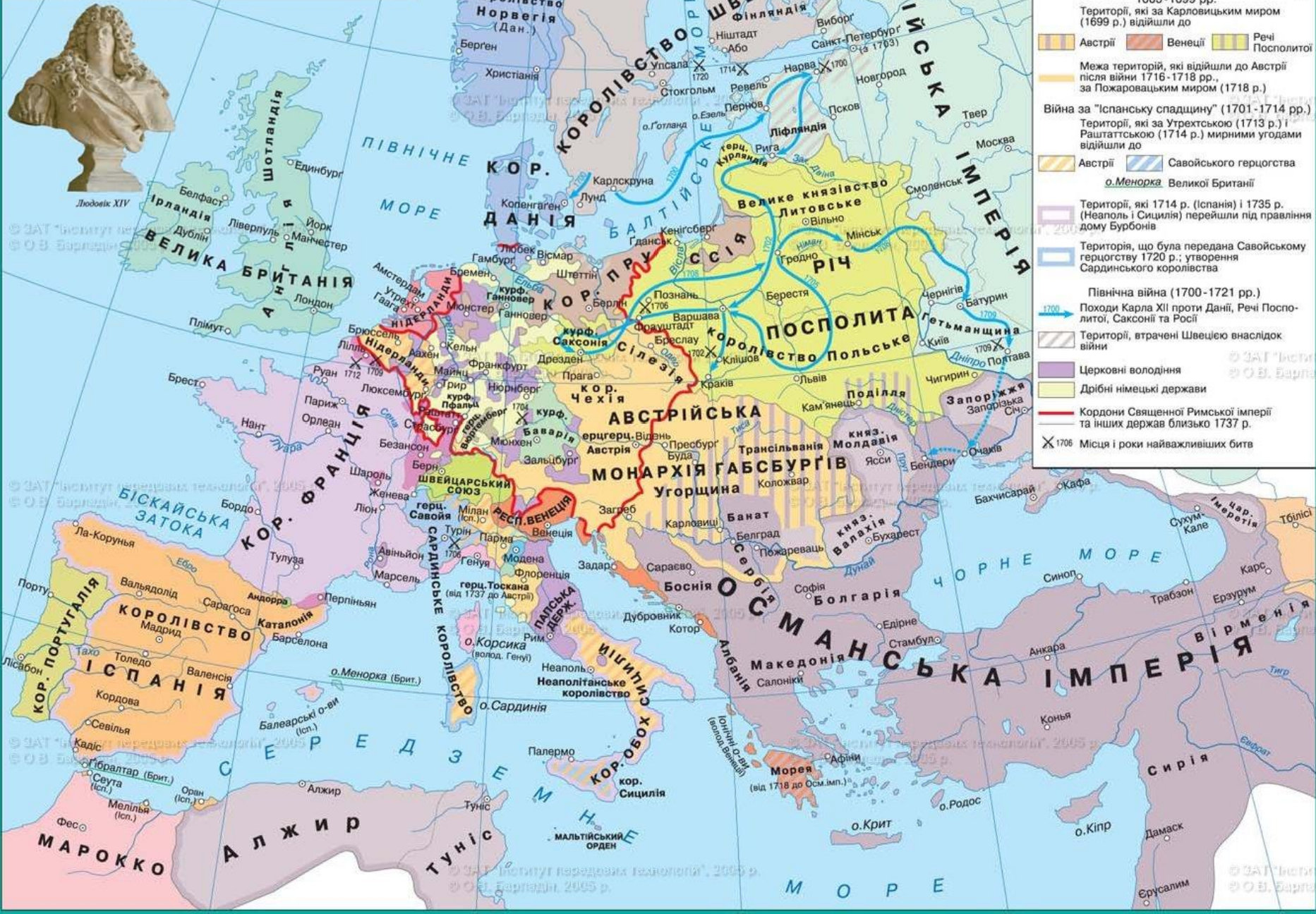
Итоги: к нач. XVIII в. продолжалась османская экспансия в Юго-Восточной Европе; в Западной Европе усилилась Франция; в Северной и Восточной Европе сильнейшим государством была Швеция.

ЄВРОПА

в другій половині XVII — першій третині XVIII ст.

Людовік XIV

- Території, приєднані до Франції за правління Людовіка XIV (1643-1715 рр.)
- Віна Османської імперії проти "Священної ліги" (Австрія, Венеція, Річ Посполита, Росія) 1683-1699 рр.
- Території, які за Карловицьким миром (1699 р.) відійшли до
 - Австрії
 - Венеції
 - Речі Посполитої
- Межа територій, які відійшли до Австрії після війни 1716-1718 рр., за Пожаровацьким миром (1718 р.)
- Віна за "Іспанську спадщину" (1701-1714 рр.)
 - Території, які за Утрехтською (1713 р.) і Рашаттською (1714 р.) мирними угодами відійшли до
 - Австрії
 - Савойського герцогства
 - о. Менорка* Великої Британії
- Території, які 1714 р. (Іспанія) і 1735 р. (Неаполь і Сицилія) перейшли під управління до Бурбонів
- Територія, що була передана Савойському герцогству 1720 р.; утворення Сардинського королівства
- Північна війна (1700-1721 рр.)
 - Походи Карла XII проти Данії, Речі Посполитої, Саксонії та Росії
- Території, втрачені Швецією внаслідок війни
- Церковні володіння
- Дрібні німецькі держави
- Кордони Священної Римської імперії та інших держав близько 1737 р.
- X 1706 Місця і роки найважливіших битв

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

© ЗАТ "Інститут історичних досліджень", 2005 р.
 © О.В. Барладін, 2005 р.

Домашнее задание:

§1 (пересказ); записи в тетради (учить);
уметь работать с картой.

Алексей Михайлович

Мехмед IV

Ян III Собеский

Леопольд I

Людовик XIV

Карл II

Вильгельм III Оранский

Август II